
Analiza populației și a resurselor mondiale - evoluție și perspective

Prof. univ. dr. Constantin ANGHELACHE (*actincon@yahoo.com*)

Academia de Studii Economice din București / Universitatea „Artifex” din București

Prof. univ. dr. Cristian Marian BARBU (*barbu_cristianmarian@yahoo.com*)

Universitatea „Artifex” din București

Conf. univ. dr. Mădălina-Gabriela ANGHEL (*madalinagabriela_anghel@yahoo.com*)

Universitatea „Artifex” din București

Abstract

Problema dezvoltării economice se pune în mod individual în fiecare țară, în fiecare organizație economică internațională, în cadrul organismelor ONU specializate în domeniu și, mai ales, este o temă de actualitate pentru marii cercetători ai lumii. Problema resurselor umane și a resurselor de hrană și de dezvoltare existente pe glob a devenit una de maximă importanță. În primul rând, până în urmă cu un deceniu, două, China era marea problemă mondială din punct de vedere al natalității și al populației. Ulterior, a intrat în scenă India, un alt colos asiatic, cu o populație numeroasă și, mai ales, cu o natalitate ridicată. În evoluția din ultima sută de ani, o problemă care devine îngrijorătoare este evoluția populației din statele aparținând continentului african. În trecut fie spus, din 1917 până în 2017 populația acestui continent a crescut de la 100 milioane de locuitori, atât cât se cunoștea, la 1,2 mld. locuitori în anul 2017. Natalitatea în majoritatea statelor lumii, bazată pe fertilitatea feminină este cuprinsă între 2,6 copii/o femeie în țările din nordul Africii la 7,6 copii pe o femeie în Niger. Desigur, dacă am lua numai Nigeria am constata că aceasta va avea o populație de 400 de milioane anticipabili în 2050, ne-am da seama de suprapopularea continentului african, dar și perspectiva efectului indus de o emigrare așteptată în Uniunea Europeană, având ca promotor Germania. Concomitent, putem aborda și problema resurselor naturale, context în care, ne vom referi doar la două-trei domenii de importanță deosebită. Astfel, resursele de apă pe glob au o tendință de scădere. Agricultură, pe plan mondial are limitele ei, chiar dacă sunt rezerve insuficient exploatate. Resursele minerale descoperite până în prezent sunt în proces activ de epuizare și se va pune problema descoperirii unor noi rezerve pentru a putea asigura un standard de viață și, mai ales, o perspectivă de evoluție economică. Puse la un loc resursele în domeniul populației care se găsesc într-o continuă creștere față de resursele naturale ale globului, se pune o problemă de maximă importanță și trebuie găsite soluții pentru a

identifica o formă de valorificare superioară și, mai ales, de economisire a resurselor care sunt limitate. În acest articol, autorii se axează pe un studiu complex asupra evoluției populației în contextul resurselor existente pe plan mondial, prefigurând prin unele sugestii-concluzii, care va fi perspectiva de evoluție economico-financiară pe plan mondial.

Cuvinte cheie: fertilitate, natalitate, resurse materiale, valorificare, emigrare/imigrare

Clasificarea JEL: J13, O15, R23

Introducere

În acest articol, autorii au plecat de la populația existentă în momentul de față pe plan mondial anticipând faptul că, dacă în 2017 această populație se situează la 7,2 mld. de locuitori, este posibil ca în 2050 aceasta să ajungă la 10 mld. din care un sfert, adică 2,5 mld. să se localizeze în țările africane. Din acest punct de vedere, studiul se axează pe trecerea în revistă a principalelor elemente de evoluție a populației în țările africane, studiul evoluției populației în celelalte țări, de pe celelalte continente și apoi, se face un studiu comparativ în legătură cu resursele existente în Europa și în Africa, apoi asupra fertilității extraordinare din Africa, cel mai înalt nivel înregistrându-se în Niger – 7,6 copii născuți-vii/ o femeie – comparativ cu Europa unde fertilitatea medie este de 1,48 copii născuți-vii la o femeie. În studiu se arată și faptul că Asia, care a fost și rămâne și în continuare un izvor de creștere a populației, și-a temperat natalitatea ajungând la 2,2 copii pe o femeie. În continuare sunt inventariate resursele naturale care există pe glob, indiferent unde sunt acestea localizate, pentru ca prin studiu comparativ autorii să desprindă concluzia că trebuie întreprinse măsuri de temperare a creșterii populației, mai ales în Africa, și de economisire a resurselor, de valorificare superioară a acestora pentru a exista un echilibru între creșterea populației și resursele disponibile pe plan mondial. În cadrul articolului, bazat pe studiul efectuat, sunt prezentate date care ilustrează în mod convingător modul în care evoluează resursele naturale comparativ cu creșterea populației pe plan mondial. Problema imigrării se pune, mai ales pentru Europa, pentru că dinspre Europa putem considera doar o creștere a emigrărilor către Statele Unite și unele state din nordul Africii, mai puțin în Asia și nicidecum în Africa.

Literature review

Anghel and Anghelache (2017) au realizat un studiu privind potențialul financiar al țărilor membre ale Uniunii Europene în domeniul sănătății, ca element esențial în a avea o populație și, ca o consecință, o forță de muncă aptă să desfășoare activități eficiente. Anghelache and Anghel (2017) au analizat

evoluția populației și a resurselor de muncă la nivelul Uniunii Europene. Anghelache and Anghel (2017) au studiat aspecte privind incluziunea socială, veniturile și distribuirea acestora, protecția socială în țările membre ale Uniunii Europene. Bar and Leukhina (2010) au investigat corelația dintre natalitate, standardul de viață și evoluțiile economice. Brown, Flavin and French (2000) au realizat o analiză a resurselor la nivel mondial și a problemelor cu care se confruntă omenirea. Hall and Jones (2007) au analizat legătura dintre creșterea cheltuielilor pentru sănătate și calitatea vieții. Hili, Lahmandi-Ayed and Lasram (2016) au cercetat piața forței de muncă în contextul globalizării. Klein and Ventura (2009) au cercetat efectele productivității asupra evoluției forței de muncă. Maestas, Mullen and Powell (2016) au prezentat implicațiile îmbătrânirii populației asupra forței de muncă, productivității și a creșterii economice. Marlier and Atkinson (2010) au abordat aspecte privind metode de măsurare a sărăciei și a excluziunii sociale. Pęciak and Tusińska (2015) au analizat eficacitatea actualei politici europene în domeniul sărăciei și al excluziunii sociale. Saraceno (2015) a discutat despre politicile antisărăcie în contextul Europa 2020. Walker and Maltby (2012) au explicat necesitatea, la nivelul Uniunii Europene, a politicii care vizează „îmbătrânirea activă”.

Metodologia cercetării, date, rezultate și discuții

În studiul de față autorii și-au propus să analizeze evoluția creșterii populației pe glob, concomitent cu volumul resurselor atrase în exploatare, în cercetare sau previzibil a fi existente pe Terra. Mulți cercetători, printre care îi pot numi pe Lester Brown, Cristophore Flavin și Hillary French s-au ocupat de analiza situației economice mondiale pornind de la natalitatea medie existentă pe glob, care este în creștere, comparativ cu resursele de orice fel care, prin exploatare, s-au diminuat.

În acest context, se fac referiri precise cu privire la ”creația” chimică și a perspectivei de a se obține înlocuitori la resursele naturale. Desigur, astfel de analize au existat și am dat doar un singur exemplu pentru a putea înțelege că pe cercetători îi preocupă și trebuie să îi preocupe mai atent modul în care evoluează omenirea.

Luându-le în succesiunea logică, în primul rând ne vom ocupa de nivelul populației mondiale, încercând să desprindem trendul de evoluție al acestui fenomen numit creșterea naturală a populației bazată pe fertilitatea feminină.

Când facem acest studiu trebuie să avem în vedere situația concretă a continentelor, Europa, Asia, America de Nord, America de Sud, Africa, Australia și, de ce nu, Oceania.

Un studiu bazat pe datele evolutive din ultima sută de ani, adică din anul 1917 până în anul 2017, evidențiază faptul că de-a lungul timpului 2

continente, în speță Europa și America de Nord, au pătruns în sfera civilizației având o dezvoltare economică bazată pe cercetare și tehnologie fără precedent, ajungând să domine situația economică mondială. Nu putem neglijă Japonia și China, ca state ale continentului asiatic, în care Japonia, în mod continuu, s-a intercalat printre marile puteri economice și tehnico-științifice, bazată pe cercetare și inovare, iar China a constituit dintotdeauna un element de atenție pentru restul competitorilor europene.

America de Sud este interpretată din punct de vedere al populației și al dezvoltării economice ca un continent tranzitoriu, între țările și continentele dezvoltate și cele rămase în urmă din punct de vedere al exploatarei resurselor și dezvoltării tehnico-științifice.

Din punct de vedere al populației, China împreună cu India au reprezentat țările cu cea mai mare natalitate, mai ales China care, până în anul 1990 a avut o natalitate/fertilitate feminină cu totul deosebită. De un timp, pe bază pe resurse și forța de muncă colosală de care dispune, China a trecut la o altă strategie de dezvoltare economică, devenind astăzi o putere care nu poate fi neglijată în orice context al analizelor mondiale. China și-a temperat natalitatea, și-a diminuat fertilitatea și, deși are populația cea mai numeroasă ca stat pe glob, a reușit să-și echilibreze natalitatea în ultimele câteva decenii.

Dacă până nu de mult China era o țară în care se puneau problema de a crea locuri de muncă de orice fel numai pentru a da senzația locuitorilor săi că sunt utili și desfășoară o activitate, în prezent cercetarea a devenit importantă, dezvoltarea economică pe măsură, relațiile comerciale internaționale devenind și ele o preocupare, toate la un loc dând Chinei o altă statură mondială. Populația din China a început să migreze, mai ales în continentul european, unde a trecut la dezvoltarea de afaceri care sunt benefice chiar și pentru țările care îi găzduiesc. Cine va avea curiozitatea să studieze piața Statelor Unite ale Americii și cea a Canadei, va constata că o parte imensă din produsele textile, de pielărie și altele provenind din China a invadat piața acestor două mari state din continentul nord-american. De fapt, nu putem neglijă aspectul conform căruia China a stat la baza declanșării crizei economico-financiare declanșată în anul 2008, prin aceea că prin eforturile cu totul deosebite, prin exporturile în Statele Unite în principal, a reușit să-și creeze fonduri valutare în dolari americani, pe care i-a blocat, neutilizându-i pentru importuri decât în măsura în care acestea erau convenabile și erau în domeniul tehnologiei de vârf și al altor sectoare economice de care China avea nevoie.

Trecând peste toate acestea, vom constata că în continentul asiatic există și India, o țară a paradoxurilor, cu rezultate în unele domenii, de exemplu domeniul informatic în care India are o poziție deosebită pe glob,

dar contrastul între zonele dezvoltate și altele rămase în urmă cu nivelul de introducere a rezultatelor este semnificativ.

Celelalte țări din zona Asia au rezultate pozitive, utilizează resursele pe care le deține continentul asiatic.

Dintr-o scurtă privire rezultă că, în prezent, continentul Asia este pe undeva prin zona de echilibru din punct de vedere al populației și resurselor, având totuși cea mai mare populație de pe glob, dintre toate continentele.

Desigur, nu discutăm despre suprafața fiecărui continent dar, oricum, concluzionăm că densitatea cea mai mare a populației se întâlnește tot pe continentul asiatic. Există în continuare zone conflictuale, cum ar fi cea intercoreeană, dar aceasta, conform statisticii care se bazează pe legea numerelor mari, care spune că ”într-o colectivitate suficient de mare abaterile într-un sens sau altul se anulează reciproc”, rezultă că există o stare de echilibru pe acest continent.

America de Sud are particularitatea că are țări precum Brazilia, Argentina, Chile, de fapt țările principale care ocupă suprafața majoritară a continentului, care au o economie bazată pe resurse, o populație suficient de mare și un nivel de civilizație care a pătruns și s-a dezvoltat, a evoluat în aceste state de pe continentul sud-american.

Rămân a fi interpretate alte două continente diametral opuse, respectiv Europa și Africa. În Europa și Africa sunt țările care se situează la polii evoluției economice, nivelului de civilizație, de cultură, nivel de dezvoltare economică, tehnico-științifică și de cercetare.

Bătrânul continent are un nivel de emancipare ridicat, mai dispune încă de resurse, are Uniunea Europeană care cuprinde 28 (27) de state, care încearcă să devină „uniunea statelor europene” ca forță de contrapondere în ceea ce privește echilibrul economic, tehnico-științific și cultural în lume. Natalitatea în aceste țări este destul de redusă și dacă vom da două exemple privind fertilitatea, Italia și Spania ambele de sorginte latină, vom constata că în cele două state fertilitatea este de 1,39 născuți vii la o femeie în Italia și de 1,27 născuți vii la o femeie în Spania. Și celelalte țări europene au un nivel redus al fertilității feminine și, pe cale de consecință, și al natalității.

De mai multe decenii populația Europei a stagnat sau este în scădere. Ne referim la populația europeană ”din toate punctele de vedere” și nu neapărat la populația acestor țări, deoarece este pusă în discuție și datorită imigrării.

La polul opus se situează continentul african și statele din acest continent. Continentul african trebuie divizat cel puțin în două, dacă nu trei zone geografice. Partea de nord, ocupată de zona magrebiană (Maroc, Tunisia, Algeria, Mauritania și Sahara Occidentală), are un nivel de evoluție superior, este beneficiara unor relații particulare cu țările europene și, ca atare, un nivel

economic mai ridicat, rezultate economice mai bune și, pe cale de consecință, un trend al populației pe baza fertilității/natalității moderat.

Există zona africană a Africii Sahariene, Sub-sahariene, ecuatoriale, în care mai există resurse, dar populația este în explozie a creșterii și apar probleme acute.

Există și zona Orientului Mijlociu care se situează la confluența celor trei continente, Africa, Europa și Asia, în care țările au un nivel de dezvoltare pozitiv, natalitatea/fertilitatea este controlabilă și, de aceea, situația este liniștitoare.

Mai există și Africa de Sud, acolo unde această țară chiar cu acest nume, Africa de Sud, este o țară cu resurse deosebit de valoroase, de exemplu diamante și minereuri rare, este o țară cu o economie dezvoltată, peste nivelul restului țărilor africane și care trebuie analizată în mod diferit din punct de vedere al populației, al indicatorilor care caracterizează populația, al resurselor și al perspectivelor de evoluție.

Despre Australia, analizele conduc la concluzia că este un continent (o țară) echilibrat, care are și resurse și populație și este în anturajul europenilor, dar și al SUA.

Mai trebuie precizat faptul că în analiza populației din statele situate pe continente diferite trebuie avut în vedere, în primul rând, faptul că fertilitatea, cea care determină natalitatea, în trei continente, în anul 2017, era după cum urmează: în Africa, în medie 4,7 copii născuți de o femeie, în Asia 2,2 copii născuți de o femeie, iar în Europa 1,48 copii născuți de o femeie. Am luat aceste trei continente pentru că America de Nord, America de Sud, Australia se situează în zona mediană din punct de vedere al natalității.

În urma studiului arhivelor mondiale, constatăm că populația pe glob s-a situat la anumite nivele și, de aici, vom adânci analiza plecând de la evoluția populației totale pe glob, comparativ cu evoluția populației de pe continentul african.

În acest sens, luând în discuție perioada 100 de ani, din 1917 până în 2017, și estimarea creșterii populației până în anul 2050, sintetizând, datele arată astfel: Africa avea o populație de 100 de milioane de locuitori înregistrați în anul 1917, dintr-o populație totală a globului de 2 miliarde de locuitori. În anul 2017, deci după 100 de ani, populația din Africa a ajuns la 1,2 miliarde de locuitori, dintr-un total de 7,2 miliarde de locuitori existenți pe glob. Constatăm că populația Terrei a crescut de 3,6 ori în timp ce populația Africii a crescut de 12 ori. Extrapolând datele statistice de care dispunem, rezultă că în anul 2050, pe seama menținerii trendului fertilității/natalității așa cum este în 2017 pe toate continentele, populația Africii va ajunge la 2,5 miliarde de locuitori, dintr-un total de 10 miliarde de locuitori de pe glob. Rezultă o

creștere de peste 2 ori a populației statelor din Africa, care va reprezenta 25% din populația globului, comparativ cu creșterea populației în toate celelalte continente, deci populația mondială totală, care va avea o creștere de circa 35%. Iată, deci, o perspectivă interesantă care va pune sub lupă perspectiva evoluției populației pe glob.

Cunoaștem că la nivelul Uniunii Europene se pune problema imigrărilor, existând preocupări ca acest fenomen să se dezvolte neîngrădit, existând Germania ca lider al acestui fenomen al imigrării care solicită acceptarea. Macron, președintele Franței, într-un discurs a precizat ”Imigrarea nu va ajuta Africa, va destabiliza Europa și va putea să determine o creștere deosebită a populației din continentul european pe seama imigrărilor”. Acest aspect nu este îmbucurător și ar trebui luate măsuri pentru ca sprijinul acordat statelor africane să fie unul efectiv și utilizat în scopul dezvoltării acestor state.

Analizând cu mai mare atenție Brexit-ul inițiat de Marea Britanie, constatăm că elementul numărul unu îl reprezintă îngrijorarea față de fenomenul imigraționist. Premierul britanic May a spus cu claritate ”Noi, britanicii, avem experiența imigrărilor, a fost un imperiu, acum al New Commonwealth-ului. Avem relații cu un număr important de state din alte continente și din Africa, dar trebuie să considerăm că se impune să ne luăm măsuri de protecție.”

Referindu-ne la populația Marii Britanii, precizăm că acesta este singurul stat din lume care are, prin sistemul său legislativ cutumiar, populația împărțită în trei categorii, după naționalitate și cetățenie. Iată, din punct de vedere al cetățeniei, se vorbește despre existența a trei categorii, și anume: cetățeni britanici de gradul 1, cei care sunt britanici la origine, născuți oriunde pe teritoriul insulei Marii Britanii și al Irlandei de Nord; apoi, este populația de gradul 2, născută în fostele colonii (actualul New Commonwealth), care s-a stabilit în Marea Britanie; și populația de gradul 3, a statelor care este născută și locuiește în fostele colonii (țările New Commonwealth), care are privilegiul de a se stabili în Marea Britanie. Pe acest fond, pentru guvernul britanic apare de neacceptat perspectiva acceptării de alți imigranți pe teritoriul său.

Fenomenul care a impus această situație a fost în premieră: controlul imigrărilor, păstrarea locurilor de muncă și menținerea macrostabilizării statului britanic

În zona europeană, Italia în primul rând, oarecum Spania, Portugalia, Grecia și, mai ales, Turcia, vorbind de imigranții din Orientul Mijlociu, sunt țările cel mai afectate. Precizăm că strategia germană privind imigrările a avut un efect negativ și pe plan intern în această țară (a se vedea rezultatul ultimelor alegeri, în care partidul cancelarului Angela Merkel nu a mai avut majoritatea de altă dată și a fost nevoit să se situeze pe o poziție de conciliere cu celelalte partide, inclusiv cu formațiunile de stânga).

Revenind la populația africană, constatăm că, în anul 2017, populația în vârstă de sub 15 ani era majoritară, datorită exploziei demografice. Analizând evoluția numai a câtorva state de pe continentul african, vom vedea cât de mare a fost creșterea populației în aceste țări. Iată: vom lua populația din anii 1950-1960 comparativ cu populația din 2017 și fertilitatea pe statele care vor fi menționate, care dau un trend pentru anul 2050. Datele sunt cuprinse în Tabelul nr. 1.

Populația unor state din Africa / Europa

Tabelul nr. 1
-milioane persoane -

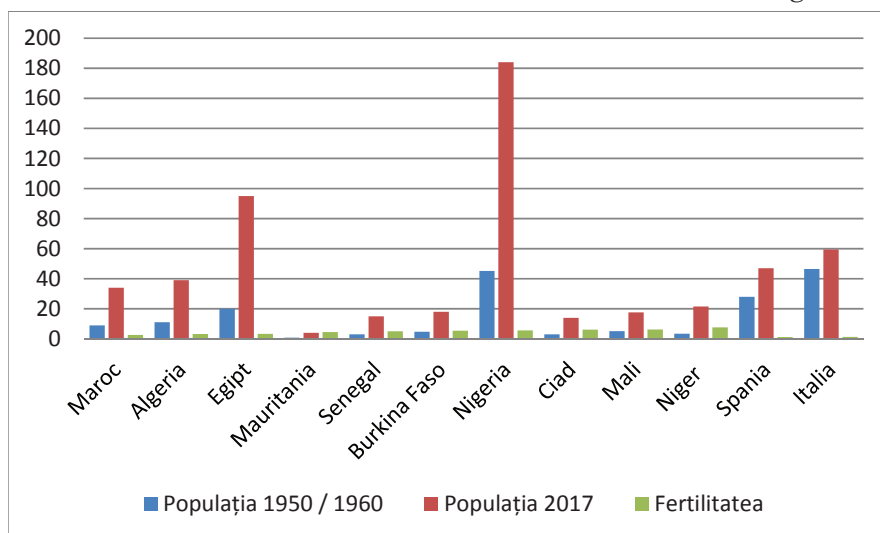
Statul	Populația 1950 / 1960	Populația 2017	Fertilitatea
Maroc	9	34	2,6
Algeria	11	39	3,2
Egipt	20	95	3,34
Mauritania	0,85	4	4,6
Senegal	3	15	5,10
Burkina Faso	4,8	18	5,5
Nigeria	45,2	184	5,65
Ciad	3	14	6,16
Mali	5,2	17,60	6,23
Niger	3,4	21,50	7,6
Spania	28,0	47,00	1,27
Italia	46,5	59,5	1,39

Sursa: date prelucrate de autori din sursele bibliografice

Din datele prezentate constatăm că Algeria avea în 1960 o populație de 11 milioane, ajungând în 2017 la 39 de milioane de locuitori, cu o fertilitate de 3,2 născuți vii la o femeie; Marocul avea 9 milioane în 1950, ajungând la 34 de milioane în 2017, cu o fertilitate de 2,6 născuți vii la o femeie; Egiptul avea 20 de milioane în 1960, ajungând la 95 de milioane în 2017, cu o fertilitate de 3,34 născuți vii la o femeie; Senegalul a ajuns de la 3 la 15 milioane, cu o fertilitate de 5,10 născuți vii la o femeie în același interval de timp; Mauritania de la 850 de mii de locuitori în 1950 a ajuns la 4 milioane, cu o fertilitate de 4,6 născuți vii la o femeie; Mali, de la 5,2 milioane la 17,6 milioane, cu o fertilitate de 6,23 născuți vii la o femeie; Burkina Faso de la 4,8 milioane la 18 milioane cu o fertilitate de 5,5 născuți vii la o femeie; Ciad a avut o creștere a populației de la 3 la 14 milioane, cu o fertilitate de 6,6 născuți vii la o femeie; Nigeria a avut o populație de 4,2 milioane în 1950 ajungând la 184 de milioane în 2017, înregistrând cel mai ridicat nivel al fertilității, 5,65 născuți vii la o femeie; Niger de la 3,4 milioane a ajuns la 21,5 milioane cu cea mai înaltă fertilitate din lume, 7,6 născuți vii la o femeie.

Evoluția populației unor state din Africa / Europa

Figura nr. 1

Extrapolând datele, vom da doar câteva exemple pentru a înțelege explozia demografică în continentul african, care va continua. Astfel, Burkina Faso va ajunge la 60 de milioane de locuitori, iar Nigeria va avea în jur de 400 de milioane de locuitori, adică mai mult decât Statele Unite ale Americii pentru a evidenția un criteriu de echivalență.

Iată, deci, că problema creșterii populației din Africa nu este o problemă de neglijat ci una de luat în considerare.

Probleme au și celelalte țări din continentele sud-american și asiatic, dar nu la scara pe care o prezenta populația din Africa.

Într-un studiu publicat de Worldwatch Institute (SUA), s-a menționat "dacă exodul populației africane prin imigrările care pot să înăbușe Europa nu pot fi stopate, în scurt timp putem vorbi despre Europa ca fiind Africa de peste lac", aceasta arătând că va crește populația statelor din continentul european, adică fiind "peste lac", peste Marea Mediterană.

Statele care au avut colonii se îngrijesc, într-o oarecare măsură, de a asigura unele facilități statelor respective din continentul african, dar numai în măsura în care aceasta poate să aducă beneficii economico-financiare care să asigure o posibilitate de concentrare a situației din continent.

În ceea ce privește evoluția situației din Africa, putem conclud următoarele:

- Continentul african rămâne cel care va avea explozia demografică cea mai ridicată, bazată pe o rată ridicată a fertilității combinată cu un nivel

de educație, de civilizație în plină evoluție, dar încă insuficient pentru a asigura planificarea familială, dezvoltarea economică în consens cu creșterea populației și a oferi locuri de muncă, venituri și tot ceea ce trebuie.

- Continentul african și, mai ales, populația din acest continent se va confrunta cu o sărăcie cruntă. Există încă resurse în aceste țări, dar acestea fie sunt exploatate de statele dezvoltate în interesul lor, ori sunt neexploatate, iar altele încă insuficient prospectate pentru a se putea stabili care este nivelul real al resurselor.

- Nivelul de corupție, pe acest fond, în statele din continentul african este inimaginabil. Vom da în continuare câteva exemple pentru a se înțelege care este situația concretă în această direcție.

În unele țări africane a renăscut islamul care se va dezvolta și nu se știe prea cert în ce direcție o va lua.

Plecând de la aceste aspecte, vom inventaria câteva din încercările de sprijin economico-financiar care au fost îndreptate către continentul african dar care, în cele din urmă, au fost acaparate de câțiva din cei care conduc statele respective. În perioada 1960-1990 au fost direcționate 220 de miliarde dolari SUA către statele africane, vorbindu-se la timpul respectiv de un mini-plan Marshall. Efectul acestor investiții, sprijin, cum vrem să-i spunem, a fost zero.

În Europa, Germania a devenit forță economică ca urmare a planului Marshall deoarece nivelul de dezvoltare pe care îl avea și de sistemul de reconstrucție de care a beneficiat a putut să devină o țară dezvoltată.

Încercarea de dezvoltare a continentului african se lovește de nivelul ridicat al corupției și de imposibilitatea de a valorifica eventualele ajutoare pe care le primesc aceste țări. Costurile în infrastructură, pe unități fizice, școală, spital, este de 3,5 până la 10 ori mai mare decât în Europa. Aceasta deoarece sumele care ajung nu au destinația care se impune.

Vom da câteva exemple pentru a se înțelege că sumele primite ajutor, investițiile direcționate către continentul african nu au fost utilizate, PIB-ul fiind deturnat. Astfel, în Mali a existat un ajutor al FMI, de 46 de milioane dolari SUA, pe trei ani. Președintele Ibrahim Bubakar Reita a cumpărat din acești bani un avion personal de 36 de milioane dolari SUA, a făcut o mulțime de călătorii, în contextul în care un singur zbor necesită cheltuieli de 20.000 de dolari, adică salariul a 2.000 de cetățeni din Mali pe o zi, respectiv suma primită a fost deturnată în interesul unei singure persoane.

În Angola, țară producătoare de petrol, președintele Isabel Dos Santos stăpâna petrolul și înregistra o pierdere de 4,2 miliarde de dolari SUA în 3 ani datorită corupției și redirectionării sumelor rezultate.

Nigeria, a doua economie după Africa de Sud, ocupând locul cinci în lumea producătorilor de petrol, se prezintă în situația în care 95% dintre

nigerieni au o alocare sub nivelul de nutriție și sărăcie, de doar 2 dolari pe zi. 70% din această populație au chiar 1 dolar pe zi. Statul nigerian se confruntă cu lipsa de resurse de apă, electricitate și alte facilități, fiind un stat care trăiește într-o cumplită sărăcie și lipsă de civilizație.

Guinea Ecuatorială, condusă de Theodoro Nguenna Obiong Mangué, din toate valorile pe care le-a obținut, fiul președintelui a cumpărat un yacht de 150 milioane dolari, în 2016 și un alt yacht de 100 de milioane dolari SUA ulterior, adică de 10 ori bugetul anual al educației sau de 17 ori bugetul sănătății publice al întregului stat.

Condițiile actuale determină un tsunami al emigranților care este fără proporții față de perioadele anterioare când cetățeni africani își folosesc ultima speranță de a pleca și a ajunge în zonele europene mai dezvoltate, cu civilizație și condiții de viață.

Amintim că în urmă cu 7 ani, Berlusconi și Ghadaffi au prognozat că Europa va fi asaltată de emigranți africani, fără posibilitatea de control și stopare a acestui fenomen. Africa și Europa sunt despărțite de Marea Mediterană, care va deveni doar bulevardul de direcționare a emigranților africani în Europa.

Pericolul imigraționist a determinat, așa cum menționam, Brexit-ul Marii Britanii, iar Polonia, Ungaria, Cehia și Slovenia, împreună, încearcă să se opună acestui fenomen. La timpul respectiv, Ghadaffi și Berlusconi au pus la îndoială unitatea Europei împotriva invaziei africane. Mulți politicieni din continentul european nu consideră emigrare africană ci invazie pur și simplu. Până acum au intrat în Europa 10 milioane de africani, egal cu populația Ungariei sau jumătate din cea a României. De Gaulle afirma, la timpul său, că „indivizii pot fi integrați, însă popoarele nu pot fi integrate niciodată”.

Așadar, marea invazie din anumite țări africane determină un exod despre care putem vorbi că populații compacte dintr-un continent se îndreaptă spre Europa. În anul 2016, 93% din imigranții stabiliți în Europa erau africani, iar în 2017, în 6 luni, au intrat în Italia 100.000 de cetățeni din state sub-sahariene.

Antonio Tajani, președintele Parlamentului european, a precizat că zeci de milioane de imigrați africani vor putea emigra în Europa. El propune o strategie pe termen lung pentru a ajuta Africa și a încerca, pe această cale, să stopeze valul previzibil de emigrări.

Bill Gates preciza ”Enorma presiune imigraționistă impune măsuri din partea Europei. Milioane de euro sprijin general, planificare familială, reducerea și controlul familial sunt elemente care trebuie avute în vedere înaintea oricărui sprijin financiar”.

Angela Merkel, la Berlin, le-a spus africanilor că este nevoie de investiții europene în Africa, dar de la vorbe la fapte este o distanță foarte mare

deoarece continentul african nu numai că nu are investiții, este subinvestit, și problemele devin din ce în ce mai dificile.

Grupul celor 20 de state au lansat proiectul "Compact with Africa", în care 13 milioane euro să fie folosiți pentru lupta împotriva corupției și încercarea ca un Plan Marshall dorit de africani să se dezvolte în acest sens.

În termeni de analiză mondială, putem aprecia că dacă Afganistan-ul este „cimitirul imperiilor”, Africa este „cimitirul banilor occidentali” care, dacă nu se iau măsuri de asanare a conducerilor din aceste țări, nu vor avea nici un efect.

Am prezentat, în acest sens, perspectiva evoluției populației pe glob. Desigur, aceasta este situația, se vor încerca planuri deosebite dar, în cele din urmă, este greu de prevăzut că o evoluție pozitivă, în scopul de a feri în primul rând omenirea dar, mai ales Europa de efectul dezvoltării acestor țări, va fi destul de dificil.

Evoluția populației sper că a fost într-un fel corect prezentată și înțeleasă de cei care vor binevoi să studieze acest articol. Aceasta trebuie să o punem în strânsă legătură, concordantă și corelație cu resursele de care dispune omenirea. În acest sens putem discuta despre faptul că secolul 21 vine cu noi provocări. În primul rând sunt elemente legate de mediu, care modelează noul secol în sensul că trebuie corelate aspectele economice cu cele ecologice. Trebuie să se urmărească stoparea declinului, trecerea la prospectarea pentru noi resurse, așa încât să ajungem acolo unde ar trebui, adică să mărim nivelul resurselor exploatate/exploatabile care să asigure posibilitatea de dezvoltare economică, dar și capacitatea de hrană a populației globului.

Anticipăm o surpriză a mediului înconjurător, în sensul că pădurile tropicale vor trebui corelate, mările și oceanele au vegetația lor, care trebuie exploatată și, nu în ultimul rând, un plan de regândire a dezvoltării țărilor de pe continentul african.

Agricultura, care este suficient de bine dezvoltată și reprezentată pe glob, este în mare suferință și se va putea obține un salt deosebit numai prin acceptarea agriculturii bazată pe irigații, cea care poate da de câteva ori un nivel mai ridicat al recoltelor ce se pot obține. Aceasta, însă, se va lovi de creșterea deficitelor de apă, de procesul de globalizare climatică, de inversare și de lipsa precipitațiilor, a celor aducătoare de volume necesare irigațiilor. Nu mai vorbim de faptul că irigațiile presupun tehnologie și alte cheltuieli care presupun aplicarea tuturor spre valorificarea primei resurse naturale de care dispunem, respectiv terenul arabil/agricol. În ultimul timp putem vorbi despre războiul în domeniul apei, resursele de apă diminuându-se. Se pune și problema că irigațiile pot să constituie o soluție, dar ne întoarcem la întrebarea oarecum de acum retorică ”cum putem extinde irigațiile în situația fermierilor

săraci?”. Avem și noi în țară suficient de multe exemple în care terenul agricol nu este lucrat, nu numai că nu este irigat, și avem mari dificultăți în a putea obține producții superioare. Ar fi o soluție, aceea a schimbării politicii în țările respective sau chiar pe plan mondial. Problema solidarității mondiale devine una deosebit de importantă.

În continuare, vom arăta că hrănirea celor subnutriți și a celor supraalimentați este o problemă a zilelor noastre. Avem o lume malnutrită, un procent enorm al populației care se află în pragul sărăciei dure, în continentul african există 70% din populație cu venituri de 1 dolar/zi și multe altele. Foametea despre care vorbim este una care nu este o chestiune de o zi sau alta ci este una a evoluției. În continentul african, hrana s-a limitat, iar populația a crescut.

Nu putem să nu luăm în considerație apariția supraalimentației în zonele de huzur și lux, comparativ cu o alimentație și asistență socială a sănătății destul de modestă.

Costurile sociale ale alimentației sunt incorect repartizate pe glob și efectele sunt ușor de văzut și de anticipat. Se pune problema stabilirii unui nivel de nutriție pe toate meridianele globului, dar acesta este un deziderat teoretic, fiind greu de pus în practică.

Eliminarea poluanților organici existenți este un alt element care trebuie avut în vedere în contextul în care rezervele naturale sunt afectate de poluarea fără precedent a mediului, care duce la afectarea resurselor naturale, în special în domeniul agriculturii, silviculturii și a altor domenii care sunt de sorginte naturală, dar care sunt destul de greu de controlat. Peisajul sistemului forestier a condus prin sistemul defrișărilor iraționale în multe zone ale globului la schimbarea mediului, cu efect asupra resurselor de apă, apă potabilă, apă pentru irigații, a afectat producția care depinde de lemn, în special a hârtiei, a dus la creșterea costurilor de consum, fiind delicată perspectiva gândirii unei economii durabile.

În secolul 21 trăim în secolul informației. Tehnologia informației trebuie utilizată în favoarea mediului. Expansiunea globală este un termen, dar realitatea este una delicată. Ne aflăm la pragul unei întrebări cu dublu sens: prin tot ceea ce se întreprinde se urmărește salvarea resurselor naturale sau, dimpotrivă, în goana după unele evoluții, afectăm ce a mai rămas din resursele care pot genera și pot constitui o perspectivă de valorificare superioară a resurselor naturale?

Monitorizarea și modelarea ca fenomene statistico-econometrice, dar cu capacitate științifică de a evidenția tendințe și perspective trebuie utilizate pe larg în conducerea unor guverne, în conducerea unor activități care să aducă măcar o garanție pentru o durabilitate măcar măsurabilă.

Există formule, dar nu rețete unice privind dezvoltarea durabilă, ceea ce înseamnă crearea de instrumente informatice pentru un studiu complet care să dea garanția că strategiile de urmat sunt bine consolidate, sunt bine puse la punct și vor avea efectul așteptat.

În perioada actuală ne confruntăm cu dezvoltarea miniaturizată - microcentrale, microhidrocentrale și altele eoliene – care pot aduce un spor de energie care să fie utilizată în scopurile și binefacerile umanității.

În secolul 21 ne punem problema ca populația care este într-o creștere expansionistă, să beneficieze și de un loc de muncă pe un fond de protecție a mediului. Creșterea productivității muncii, a eficienței valorificării resurselor presupune o conjugare a eforturilor pentru ca resursele care mai sunt să fie eficient valorificate, iar lucrările de prospectare geologică să aducă la lumină noi resurse care să constituie o posibilitate de a crea măcar perspectiva unor dezvoltări bazate pe valorificarea superioară a acestora. Restructurarea energiei, recuperarea materialelor și alte acțiuni economice de acest gen trebuie să fie luate în calcul de cei care se gândesc la perspectiva evoluției economiei mondiale și, pe această cale, de a asigura strategii care să permită valorificarea superioară a resurselor și obținerea unor condiții de trai cât de cât mai bune.

În secolul 21 trebuie să ne gândim și la problema globalizării ecologice. Politica unui stat nu mai poate fi doar a acelui stat în domeniul protecției mediului înconjurător, în a asigura dezvoltarea produselor ecologice așa încât să asigurăm condiții de trai într-o perspectivă de sănătate și cu resurse măcar liniștitoare. Este de dorit ca inovațiile care apar să fie transpuse în guvernarea ecologică globală, să constituie o verigă a protecției mediului și să asigure în felul acesta o perspectivă a asigurării hranei populației în creștere a globului.

Alte resurse naturale minerale, ale oceanelor și mărilor sunt cercetate și pot fi elemente de sprijin în dezvoltarea economică. Crizele economico-financiare nu mai sunt limitate la un teritoriu sau altul ci afectează în grade diferite întreaga populație a globului.

Încercând o analiză corelativă a creșterii populației pe glob cu perspectiva diminuării și înlocuirii resurselor naturale, întrebarea firească, logică și științifică este ”încotro se îndreaptă omenirea?”

Studiul nu îi recomandă pe autori să fie profeți, dar câteva idei se desprind. În primul rând este necesară o dezvoltare a civilizației, o impunere adecvată a condițiilor de planificare și consolidare a familiei, mai ales în zonele unde fertilitatea este explozivă și, pe această cale, să se asigure raționalizarea creșterii naturale a populației. Cooperarea internațională, economică și tehnico-științifică impune orientarea de fonduri și spre zone cu resurse, dar fără posibilități, dar în condiții de echitabilitate și realism în aceste investiții.

Creșterea nivelului de civilizație, în gradele care se impun pe meridianele și paralele globului trebuie să se facă prin consolidarea sistemului de educație, a introducerii unui sistem corect și cuprinzător în domeniul sănătății, a asigurării condițiilor de viață și a cooperării în scopul de a valorifica resursele materiale și umane, așa încât să se obțină acel plus de care omenirea are nevoie.

Un plan Marshall în termeni generici nu este posibil pentru Africa, dar un sprijin coordonat, corelat, pentru a determina populația africană să se localizeze, să desfășoare activități aducătoare de venituri, se impune. Europa se află într-un real risc datorită posibilității imigrării din Africa, fără contrapondere în măsuri de a sprijini continentul african, așa încât țările din Africa să se dezvolte și să valorifice resursele de care dispun pe plan local.

Viitorul omenirii nu este sumbru, dar este sensibil afectat de discrepanța dintre creșterea naturală a populației și îmbunătățirea exploatarei, valorificării resurselor naturale. O politică globală trebuie să se impună, la care să adere mai ales statele dezvoltate, în primul rând cele care au avut colonii, care să asigure o stabilitate teritorială. Altfel, Europa este prima țintă a degradării, ca urmare a creșterii populației prin imigrări necontrolate, care au o rată ridicată a șomajului, cu resurse diminuate decât ale altor continente din cauza tehnologiei de exploatare a resurselor care a fost destul de profundă, va putea produce o serie de aspecte cu efect negativ.

Speranța este că luciditatea liderilor de pe mapamond se va îndrepta către conlucrare, către înțelegerea situației de fapt și întreprinderea unor măsuri coordonate prin care să se încerce, și să se și reușească, stabilizarea situației și, mai ales, perspectiva evoluției omenirii.

Concluzii

În urma acestui studiu se desprind câteva concluzii care în mod normal sunt interesante, dar în același timp sunt și îngrijorătoare. În primul rând, creșterea populației pe continentul african reprezintă un element de pericol pentru continentul european. Politica statelor europene, care alături de Statele Unite, Japonia, Rusia și China sunt țările cele mai dezvoltate, cu cele mai mari avuții naționale de pe glob, trebuie reorientată. Putem preciza și faptul că o serie de resurse încă neexploatate sau altele încă chiar neexplorate, se află și în țări din continentul african. În această ordine de idei se pune problema ca statele europene să-și redimensioneze politica de imigrare, concomitent cu politica de sprijin a țărilor din continentul african. Autorii constată că o serie de țări europene au obligații față de state din Africa care au avut statut de colonii în perioade îndepărtate sau unele chiar mai apropiate. Așa de pildă fostul imperiu britanic, “în care soarele nu apunea niciodată” este acum concretizat în New Commonwealth care cuprinde majoritatea statelor care erau colonii,

aduse însă pe o treaptă apropiată de ceea ce este necesar să se întâmple, adică sprijinirea tehnologică și financiară. Există și puncte de vedere în Uniunea Europeană, cum ar fi al Franței și altele care consideră că dacă nu se acordă ajutoare financiare controlate de către europeni statelor din Africa, acestea sunt pur și simplu neutilizabile sau în ultimă instanță, ajung să fie elementul de corupție. Autorii prezintă în câteva exemple modul în care, o serie de ajutoare financiare ajunse în state de pe continentul african au fost epuizate fără nici o posibilitate de a îmbunătăți condițiile de viață din acest continent. O concluzie importantă este și aceea că trebuie adoptate politici de revizuire a atitudinii statelor membre ale Uniunii Europene în domeniul imigrărilor și, în același timp, proiecte care să fie direcționate către valorificarea eficientă a resurselor de care dispun statele din Africa și chiar din alte zone care sunt încă în pragul sărăciei accentuate.

Bibliografie

1. Anghel, M.G. and Anghelache, C. (2017). The cost to have a healthy population – The European Union's strategy. *Theoretical and Applied Economics*, XXIV (4), (613), Winter, 89-96
2. Anghelache, C. and Anghel, M.G. (2017). Analysis of population development - labour resources of member states of the European Union. *Management&Gouvernance*, 17, January--June 2017, 95-110
3. Anghelache, C. and Anghel, M.G. (2017). The European Union's strategy for increasing the living conditions of the population in the member states. *Theoretical and Applied Economics*, XXIV (3), (612), Autumn, 5-18
4. Bar, M. and Leukhina, O. (2010). Demographic Transition and Industrial Revolution: A Macroeconomic Investigation. *Review of Economic Dynamics*, 13 (2), 424-451
5. Brown, L., Flavin, C. and French, H. (2000). *Starea lumii 2000. Probleme globale ale omenirii*, Editura Tehnică, București
6. Hall, R. E. and Jones, C. I. (2007). The Value of Life and the Rise in Health Spending. *The Quarterly Journal of Economics*, 122, 39-72
7. Hili, A., Lahmandi-Ayed, R. and Lasram, H. (2016). Differentiation, labor market and globalization. *The Journal of International Trade & Economic Development*, 25 (6), 809-833
8. Klein, P. and Ventura, G. (2009). Productivity differences and the dynamic effects of labor movements. *Journal of Monetary Economics*, 56 (8), 1059-1073
9. Maestas, N., Mullen, K. and Powell, D. (2016). The effect of population aging on economic growth, the labor force and productivity. *National Bureau Of Economic Research*, Cambridge, Working Paper no. 22452
10. Marlier, E. and Atkinson, A.B. (2010). Indicators of poverty and social exclusion in a global context. *Journal of Policy Analysis and Management*, 29 (2), 285-304
11. Peciak, R. and Tusińska, M. (2015). The fight against poverty in the European Union – expectations versus reality. *Journal of International Studies*, 8 (2), 114-129
12. Saraceno, C. (2015). The fate of anti-poverty policies between austerity and Europe 2020 targets. *Stato e mercato*, 103 (1), 29-52

-
13. Walker, A. and Maltby, T. (2012). Active ageing: A strategic polity solution to demographic ageing in European Union. *International Journal of Social Welfare*, 21 (s1), s117-s130
 14. *** Populația din Africa subsahariană, după Population Reference Bureau (PRB), "1999 World Population Data Sheet", (Washington, DC: June 1999); frecvența și numărul celor infestați în Africa subsahariană, după Joint United Nations Programme on HIV/AIDS (UNAIDS), AIDS Epidemic Update: December 1998 (Geneva: December 1998)
 15. *** Pomparea apei în India, după David Seckler et al., "Water Scarcity in the Twenty-First Century" (Colombo, Sri Lanka: International Water Management Institute, 27 July 1998)
 16. *** United Nations, World Population Prospects: The 1998 revision (New York: December 1998)